

Sygn.akt III AUa 1147/16, III AUz 151/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Teresa Suchcicka

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie 14 czerwca 2017 r. w B.

sprawy z odwołania Zespołu Szkół w S.

przy udziale zainteresowanych: J. J., D. R., A. S., J. S., M. L., H. T., A. M. (1), E. S., B. K., A. R. (1), R. P., A. R. (2), M. Ł., W. O., A. M. (2)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie

na skutek apelacji Zespołu Szkół w S. oraz zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 9 sierpnia 2016 r. sygn. akt III U 147/16

I. oddala apelacje odwołującego się Zespołu Szkół w S.;

II. oddala zażalenie organu rentowego;

III. zasądza od Zespołu Szkół w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa za drugą instancję;

IV. odstępuje od ściągnięcia od odwołującego się brakującej części opłat sądowych od wniesionych apelacji .

SSO del. Teresa Suchcicka SSA Marek Szymanowski SSA Bożena Szponar - Jarocka

Sygn. akt III AUa 1147/16 ; III AUz 151/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...) decyzjami z dnia 2 lutego 2016 r. określił podstawę wymiaru składek ubezpieczonych na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i wypadkowe), ubezpieczenie zdrowotne oraz wysokość składki w stosunku do: J. J., B. K., M. L., M. Ł., A. M. (1), A. M. (2), W. O., R. P., A. R. (1), A. R. (2), D.

R., J. S., A. S., E. S. i H. T. za okresy szczegółowo wskazane w stosunku do każdego z nich w wydanych (mieszczące się generalnie w okresie od września 2012 do października 2015).

We wniesionych od tych decyzji odwołaniach Zespół Szkół w S. wniósł o zmianę decyzji poprzez uwzględnienie dodatku wiejskiego i mieszkaniowego w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz w wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wniósł też o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania.

Postanowieniami z dnia 25 kwietnia 2016r. Sąd Okręgowy W Suwałkach połączył sprawy dotyczące wszystkich wyżej wymienionych ubezpieczonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia

Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2016 Sąd Okręgowy w Suwałkach r. oddalił odwołanie od wszystkich decyzji i zasądził od Zespołu Szkół w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy uznał za bezsporne, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. przeprowadził kontrolę u płatnika składek w okresie od dnia 21 września 2015 r. do dnia 14 października 2015 r. Kontrolą objęto okres od dnia 1 września 2012 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. i ustalono, że w okresie podlegającym kontroli płatnik składek zadeklarował składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od pełnych kwot dodatków wiejskich i dodatków mieszkaniowych wypłacanych nauczycielom, w tym również wypłaconych za okres pobierania przez ubezpieczonych wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz zasiłków chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego. Ta ostatnia okoliczność dotyczyła nauczycieli: J. J., D. R., A. S., J. S., M. L., H. T., A. M. (1), B. K., A. R. (1), A. R. (2), R. P., M. Ł., W. O. i A. M. (2). Bezspornym było też, że dodatek mieszkaniowy wypłacany nauczycielom na podstawie art. 54 ust. 3 i 5 ustawy z 1982 r. - Karta Nauczyciela podlega wliczaniu do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Kwestią sporną było zaś ustalenie, czy przychód z tytułu dodatku wiejskiego lub mieszkaniowego, do których pracownik zachowuje prawo w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz pobierania zasiłków chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego, podlega wyłączeniu z podstawy wymiaru składek za ten okres.

Sąd nie podzielił zarzutu odwołującego dotyczącego naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9. Sąd zaznaczył, że ten ostatni przepis zawiera definicję przychodu, którymi są przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, między innymi z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Odwołując się do § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, Sąd zaznaczył, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz § 2. W świetle zaś § 2 ust. 1 pkt 24 rozporządzenia nie stanowią podstawy wymiaru składek składniki wynagrodzenia, do których pracownik ma prawo w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, w myśl postanowień układów zbiorowych pracy lub przepisów o wynagradzaniu, jeżeli są one wypłacane za okres pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku.

Analizując te przepisy, Sąd Okręgowy uznał, że przychód z tytułu dodatków wiejskich i dodatków mieszkaniowych, przyznanych w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy oraz pobierania zasiłków chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego, nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i na ubezpieczenia zdrowotne.

Sąd Okręgowy uznał również, że nie zasługują na uwzględnienie zarzuty naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 54 ust. 3 i 5 Karty Nauczyciela. Sąd przytoczył treść art. 30 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela i nie podzielił argumentacji odwołującego, że dodatek mieszkaniowy i dodatek wiejski nie stanowią składników wynagrodzenia, a przez to nie

podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek. Sąd zwrócił uwagę, że regulacja przewidziana w § 2 ust. 1 pkt 24 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ma zastosowanie nie tylko do składników wynagrodzenia, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela, ale również do innych przychodów otrzymywanych z tytułu zatrudnienia na stanowisku nauczyciela (w tym dodatku wiejskiego i mieszkaniowego) i gwarantowanych tą ustawą. Z tych przyczyn Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., zaś jako podstawę orzeczenia o kosztach postępowania wskazał § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. (Dz. U. z 2015 r., poz.1804).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł Zespół Szkół w S., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego:

1. art. 30 w zw. z art. 54 ust. 3 i 5 Karty Nauczyciela, poprzez pominięcie, że zarówno dodatek wiejski, jak i mieszkaniowy są dodatkami socjalnym i stanowią przychód nauczyciela, ale nie są składnikami jego wynagrodzenia;
2. § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, poprzez błędną wykładnię i pominięcie, że przepis stanowi zamknięty katalog przychodów wyłączonych z podstawy wymiaru składek, zawężony w pkt 24 konkretnie i wyłącznie do „przychodów z wynagrodzenia”;
3. § 2 ust. 1 pkt 24 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez błędną wykładnię i pominięcie, że skoro dodatek wiejski i dodatek mieszkaniowy nie są składnikami wynagrodzenia nauczyciela, to nie zostały objęte włączeniami z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne;
4. art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, poprzez pominięcie, że dodatek wiejski i dodatek mieszkaniowy jako przychód nauczyciela stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników.

Wskazując na te zarzuty, Zespół Szkół w S. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie dodatku wiejskiego i mieszkaniowego w podstawie wymiaru składek na poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenie zdrowotne oraz w wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wniósł również o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od apelujących na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o zasądzenie od apelujących na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem drugiej instancji.

Nadto organ rentowy wywiódł zażalenie na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w przedmiocie wysokości zasądzonych organowi kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie §2 pkt. 5 Rozporządzenia MS z dnia 22 października 2015 r. W sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Z dnia 5 listopada 2015 r.) w związku z art. 98 kodeksu postępowania cywilnego - przez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe uchybienie wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia

i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kwoty 4800 zł oraz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje odwołujące się oraz zażalenie organu rentowego podlegały oddaleniu.

Co do apelacji odwołującego się Zespołu Szkół, na wstępie należy zauważyć, iż w swoich rozważaniach w uzasadnieniu Sąd Okręgowy pominął E. S., co do której również organ rentowy w decyzji iż dnia 2 lutego 2016r. określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz wysokość składki zdrowotnej pomniejszając o kwoty z tytułu dodatku wiejskiego i mieszkaniowego za okresy od listopada 2012 do sierpnia 2015, w których była niezdolna do pracy lub pobierała zasiłki (chorobowy , macierzyński i opiekuńczy). Jak się zdaje powyższa wada uzasadnienia była wynikiem przeoczenia, co jednak przy uwzględnieniu tożsamości problemów dotyczących również i tej ubezpieczonej nie stoi na przeszkodzie naprawienia tego uchybienia Sądu Okręgowego w postępowaniu apelacyjnym. Jest tak tym bardziej, iż ustalenia faktyczne w sprawie nie były sporne, aczkolwiek lakoniczność uzasadnienia Sądu Okręgowego czyni koniecznym ich pewne uporządkowanie. Trzeba zatem stwierdzić w stosunku do ubezpieczonych J. J., B. K., M. L., M. Ł., A. M. (1), A. M. (2), W. O., R. P., A. R. (1), A. R. (2), D. R., J. S., A. S., E. S. i H. T. ich płatnik ustalając podstawę wymiaru składek (generalnie w okresie od września 2012 do października 2015) w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne uwzględnił dodatek mieszkaniowy i wiejski również w okresach pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy lub zasiłków (chorobowy , macierzyński i opiekuńczy), bez pomniejszania tej podstawy w tych okresach .

I tak w przypadku poszczególnych ubezpieczonych były to następujące miesiące pobrania dodatków wiejskiego i mieszkaniowego :

1. J. J. okres 11/2012, 04/2013, (...), (...), (...), (...);
2. B. K. (tylko dodatek wiejski) za okres : 06/2014;
3. M. L. okres : (...)
4. M. Ł. okres (...)
5. A. M. (1) okres : (...)
6. A. M. (2) (...)
7. W. O. okres (...)
8. R. P. okres : (...);
9. A. R. (1) okres: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...);
10. A. R. (2) (tylko dodatek wiejski) okres:10/2012, 10/2013, (...), (...), (...)- (...);
11. D. R. okres : (...);
12. J. S. okres : 11/2012, 02/2013, (...), (...), (...), (...), (...), (...);
13. A. S. okres : (...);
14. E. S. okres: (...), od (...) - do (...);
15. H. T. okres (...), (...), (...).

W zaskarżonych decyzjach organ rentowy dokonał odpisu składek w stosunku do każdego do z wyżej wymienionych ubezpieczonych eliminując za wskazane wyżej okresy z podstaw wymiaru składek ubezpieczonych wysokość dodatków wiejskiego i mieszkaniowego za okresy, w których pobierali oni wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy lub zasiłki

(chorobowy , macierzyński i opiekuńczy). Wysokość samych dodatków, wysokość ustalonych podstaw wymiaru jak i wysokość dokonanych odpisów składek przez organ rentowy nie były sporne.

Rozpoczynając rozważania w tym zakresie trzeba stwierdzić , iż co do zasady zarówno dodatek wiejski jak dodatek mieszkaniowy przysługujące nauczycielom stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. W zakresie dodatku mieszkaniowego wypada przypomnieć uchwałę SN 7 sędziów z dnia 26 kwietnia 2006 r. III UZP 1/06 (OSNP 2006/21-22/333, Biul.SN 2006/4/19), w której wyraźnie przyjęto, iż dodatek mieszkaniowy wypłacany nauczycielowi na podstawie art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela jest wliczany do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Sąd Najwyższy podkreślił w uzasadnieniu tej uchwały, iż dodatek mieszkaniowy, nawet nie będąc nominalnie składnikiem wynagrodzenia nauczyciela w rozumieniu art. 30 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela, odpowiada pojęciu "różnego rodzaju dodatków" stanowiącym przychód ze stosunku pracy, o jakim mowa w art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i jest przychodem z tytułu zatrudnienia "w ramach stosunku pracy", o jakim mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Rozbieżność sformułowań z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (przychody ze stosunku pracy) i z art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (przychód z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy) nie uprawnia bowiem do oceny, iż zakres przedmiotowy tych sformułowań jest odmienny. Skoro zaś nauczycielski dodatek mieszkaniowy nie został objęty włączeniami z podstawy wymiaru składek przewidzianymi w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r., powinien być wliczony do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Podobny charakter ma również dodatek wiejski przysługujący zgodnie z art. 54 ust. 5 Karty Nauczyciela nauczycielowi posiadającemu kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela, zatrudnionemu na terenie wsi lub w mieście liczącym do 5000 mieszkańców.

W sprawie w istocie nie było sporu co do tego, że oba dodatki stanowią przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt. 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015r. , poz.121. j.t. ze zm.) w zw. z art. 12 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2016.2032 j.t.). W konsekwencji powyższego stanowią one zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych. Zgodnie z art. 81 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. 2015r., poz. 581 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3, 11 i 35, (a zatem między innymi pracowników art. 66 ust.1a.) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

Rozstrzygnięcia wymagało zatem nie to czy wysokość dodatków tych może stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i w konsekwencji także na ubezpieczenie zdrowotne lecz to, czy dodatki te stanowią taką podstawę w okresach ich wypłacania pokrywających się z okresami pobierania wynagrodzenia czas niezdolności do pracy lub pobierania zasiłków (chorobowy , macierzyński i opiekuńczy). Słusznie Sąd Okręgowy poszukiwał rozwiązania tego problemu w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (t.j. Dz.U.2015, poz. 2236 ze zm.). O ile w świetle § 1. tegoż rozporządzenia podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zwanych dalej "składkami", stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, to § 2 zawiera wyraźnie wyłączenie (zwolnienie) z zaliczania do podstawy wymiaru składek określonych przychodów. W świetle tych zwolnień regulowanych **§2 ust. 1** w punkcie 24. - podstawy wymiaru składek nie stanowią następujące przychody: składniki wynagrodzenia, do których pracownik ma prawo w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, w myśl postanowień układów zbiorowych pracy lub przepisów o wynagradzaniu, jeżeli są one wypłacane za okres pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku. Słusznie Sąd Okręgowy, a wcześniej organ rentowy przyjęły, iż przedmiotowe dodatki wypłacane w zasadzie w okresie zatrudnienia nauczyciela niezależnie od faktycznego świadczenia pracy objęto są normą §2 ust. 1 pkt 24 zwalniającego je z podstawy wymiaru składek są w rozumieniu wyżej wskazanych przepisów

przychodem ze stosunku pracy, a zatem nawet formalnie nie wchodząc w rozumieniu przepisów Karty Nauczyciela do wynagrodzenia (art. 30 ust. 1 pkt 4), są w zakresie podstawy wymiaru składnikiem tegoż przychodem - uwzględnianym przy ustalaniu podstawy wymiaru składek. W konsekwencji powyższego obejmuje je również zwolnienie za §2 ust. 1 pkt 24 powołanego rozporządzenia. Nie można zatem podzielić podniesionych w tym zakresie zarzutów apelacyjnych. Słusznie w odpowiedzi na apelacje organ rentowy podnosi, iż brak wyeliminowania z podstawy wymiaru przedmiotowych dodatków w okresach pobierania wynagradzania za czas niezdolności lub zasiłków powodowałyby, iż ubezpieczony pobierałby przedmiotowe dodatki w istocie podwójnie. Przyjęcie zatem oferowanej przez skarżącego wykładni prowadziłoby do nadmiernego uprzywilejowania ubezpieczonych, co musiałoby wynikać z wyraźnej regulacji ustawowej, a takowej brak. Systemowa wykładnia natomiast prowadzi do logicznej i spójnej konstrukcji podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne a w konsekwencji też zdrowotnej w okresach pobierania innych niż wynagrodzenie za pracę świadczeń.

W tym stanie rzeczy apelacje Zespołu Szkół na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalono.

Co się tyczy wniesionego zażalenia to mimo znacznej trafności podniesionych w nim argumentów, to ostatecznie zasądzoną wysokość kosztów na rzecz organu uznać należało za wystarczającą. W szczególności trafnym jest podnoszony w zażaleniu charakter majątkowy sprawy, a zatem wartość przedmiotu sporu winna mieć znaczenie dla ustalenia wartości należnego wynagrodzenia pełnomocnika strony wygrywającej. Jak też trafnym twierdzenie, iż sprawy połączone co do zasady zachowują swój samodzielny byt i w zasadzie orzeczenie o kosztach winno dotyczyć każdej z nich osobno, co mogłaby nawet w niniejszej sprawie oznaczać zasądzenie 15 wynagrodzeń z tytułu zastępstwa procesowego. Nie negując trafności tych wywodów trzeba przyjąć, iż w sprawie zachodziły przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. przy uwzględnianiu specyfiki tej sprawy i podmiotu skarżącego. Jak wiadomo zasadą w procesie cywilnym jest, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.). Tylko w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102 k.p.c.). Przepis art. 102 k.p.c. jako szczególny nie podlega wykładni rozszerzającej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2010 r. II CZ 76/10). W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się stosowanie art. 102 k.p.c., gdy strona przegrywająca znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok SN z dnia 17 listopada 1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 138), albo gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1973 r., I PR 456/73, OSNCP 1974, nr 9, poz. 154), gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 1971 r., I PZ 17/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 222). Odnosząc to do sprawy niniejszej trzeba zauważyć, iż jest to jedna formalnie (technicznie) sprawa, w której połączono sprawy 15 ubezpieczonych nauczycieli i wspólnie procedowano, co w istocie nie wpłynęło istotnie na zwiększenie obowiązków pełnomocników stron. Sprawy te są identyczne pod względem występujących w nich okoliczności faktycznych i problemów prawnych, a zatem przywoływana w pismach procesowych argumentacja odnosiła się równocześnie do wszystkich podłączonych spraw. Trzeba też wziąć pod uwagę, iż odwołującym jest jednostka budżetowa (Szkoła) dysponująca tylko ograniczonymi środkami, która realizuje działania publiczne a rynkowe. Wszystko to przemawia za uznaniem, iż zasądzona kwota 360 złotych jest adekwatna do nakładu pracy pełnomocnika w tej sprawie (w połączonych sprawach), co uzasadniało jej zasądzenie w oparciu o art. 102 k.p.c. Mimo zatem wadliwości (braku wywodów) uzasadnienia Sądu I instancji w zakresie kosztów procesu, uznać należało, iż zasądzona tytułem zwrotu kosztów procesu kwota jest wystarczająca.

Z tych przyczyn zażalenie organ rentowego na zasadzie art. 385 k.p.c. w zw. 397 §2 k.p.c. podlegało oddalaniu.

Z tych samych przyczyn również na zasadzie art. 102 k.p.c. orzeczono o kosztach procesu za drugą instancję, zasądzając najniższą 1 stawkę wynagrodzenia radcy prawnego przewidzianą w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.) w brzmieniu

obowiązującemu przed 26 października 2016r. (§2 rozporządzenia zmieniającego z 3.10.2016r. ;Dz.U. 2016 poz. 1667) .

Na zasadzie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t. z zm.) odstąpiono od ściągnięcia opłaty sądowej od wniesionych apelacji. W świetle akt spraw skarżący uiścił tylko opłatę sądową w kwocie 30 zł (k. 331), co odpowiada zgodnie z art. 36 ustawy wysokości opłaty sądowej od jednej apelacji, tymczasem sprawa składała się z 15 połączonych spraw i apelacja w każdej z nich podlegała opłacie osobnej. Ponieważ jednak Sąd Okręgowy nieprawidłowo nie wezwał do usunięcia tego braku i nadał bieg apelacji to na etapie późniejszym postępowania dopuszczalne byłby tylko ściągnięcie brakującej opłaty. Biorąc jednak specyfikę sprawy i charakter działalności odwołującego się (szkoły) uznano, iż zachodzą przesłanki art. 113 ust 4 ustawy umożliwiającego w przypadkach szczególnie uzasadnionych odstąpienie od obciążenia kosztami sądowymi.